YIL: 7 • SAYI: 81 MAYIS 2026 www.globalsavunma.com.tr Fiyat: Türkiye 440 TL, K.K.T.C. 470 TL, A.B. 500 TL

ISSN: 2687-3265

GLOBAL SAVUNMA

STRATEJİ | GÜVENLİK | SAVAŞ TEKNOLOJİLERİ | İSTİHBARAT

HİPERSONİK TEHDİTLER VE GELECEĞİN GÜVENLİK MİMARİSİ:

SANİYELERLE YARIŞAN YENİ SAVUNMA DOKTRİNİ

İÇİNDEKİLER

Prof. Dr. A. İnci Sökmen ALACA
Global Savunma Yazarı
Global Araştırma ve Enformasyon Merkezi Uzmanı

Sessiz Operatörler: Yeni Nesil Güvenlik Mimarilerinde Resmî Olmayan İstihbaratın Stratejik Yükselişi

Güvenlik ve istihbarat mimarisi, 20. yüzyıl boyunca büyük ölçüde devlet merkezli bir yapı etrafında şekillendi. CIA, MI6, KGB/FSB gibi kurumlar yalnızca bilgi toplamakla kalmadı; aynı zamanda jeopolitik dengelerin belirlenmesinde temel rol oynadı. Ancak 21. yüzyılın ikinci çeyreğine yaklaşırken bu yapı belirgin biçimde dönüşüyor. Artık sahnede sadece devletler yok. Onların yanında ve bazen önünde *"sessiz operatörler"* olarak tanımlanabilecek özel istihbarat aktörleri yer alıyor. İsrail Black Cube[1], İngiltere Hakluyt[2], ABD K2 Integrity[3], Mintz Grup[4] gibi organizasyonlar bu dönüşümün en görünür örneklerinden biri haline geldi. Özel istihbarat, risk analizi, stratejik araştırma yapan şirketler, kendilerini daha nötr ifadelerle, risk danışmanlığı, jeopolitik analiz, finansal suçlar ve soruşturmalar, saha araştırmaları, siber istihbarat teknolojisi sağlama, OSINT analizleri yapan firmalar olarak alanda konumlandırmışlardır. Bu çalışma bu kurumları analiz ederken, Türkiye için uygulanabilirliğini değerlendirmektedir.

İstihbarat Alanında Yeni Güvenlik mimarisi

Günümüzde istihbarat mimarisinde dikkat çeken nokta, devlet tekelinden çıkarak daha parçalı ve hibrit bir yapıya evrilmekte olmasıdır. Black Cube benzeri özel istihbarat aktörleri, bu dönüşümün önemli bileşenlerinden biri olarak öne çıkar. Devlet dışı olmalarına rağmen bu şirketleri kuran kadronun emekli eski asker, istihbarat personelinden oluşması, yüksek operasyonel kabiliyetlerine, esnekliklere ve insan odaklı istihbarat (HUMINT) yetenekleri sayesinde özellikle kurumsal rekabet, uluslararası hukuk süreçleri ve politik etki alanlarında etkin rol oynamalarını sağlamaktadır. Bu yapılar, resmî kurumların doğrudan yer alamayacağı gri alanlarda hareket edebilme avantajına sahiptir. Ancak bu model, modern istihbaratın tümünü açıklamak için yeterli değildir; çünkü günümüz dünyasında istihbarat artık yalnızca insan temasına dayalı operasyonlardan ibaret değildir.

Asıl dönüşüm, teknoloji temelli istihbaratın (*Tech Intelligence*) yükselişiyle gerçekleşmektedir. Açık kaynak istihbaratındaki (OSINT) patlama, sosyal medya, uydu görüntüleri ve dijital izler üzerinden sürekli veri üretimi anlamına gelirken, yapay zekâ bu veriyi anlamlandıran temel araç haline gelmiştir. Milyarlarca veri noktasının analiz edilmesiyle ilişkiler çözümlenmekte, ağlar ortaya çıkarılmakta ve davranışlar öngörülebilmektedir. Bu gelişme, klasik ajan profilinin yanına veri bilimciler, analistler ve mühendislerden oluşan yeni bir istihbarat neslini eklemiştir. Böylece istihbarat, sahadan merkeze akan bir süreç olmaktan çıkarak veri merkezli bir analiz faaliyetine dönüşmektedir.

Bu iki alanın kesişiminde ise hibrit bir model ortaya çıkmaktadır. Geleceğin güvenlik mimarisi; insan kaynaklı istihbarat, siber yetenekler ve yapay zekâ destekli veri analizinin birleşimiyle şekillenecektir. Kısaca Humint+ Tec+ Cyber bu yeni mimarinin temel taşlarıdır. Devlet ajansları sinyal istihbaratı ve fiziksel operasyon kapasitesiyle güçlü kalmaya devam ederken,

1 Bkz: Black Cube Şirketi https://www.blackcube.com
2 Bkz: Hakluyt https://hakluytandco.com
3 Bkz: K2 Integrity https://www.k2integrity.com
4 Bkz: Mintz Grup https://www.mintzgroup.com

Sessiz Operatörler: Yeni Nesil Güvenlik Mimarilerinde Resmî Olmayan İstihbaratın Stratejik Yükselişi

Prof. Dr. A. İnci Sökmen ALACA

Güvenlik ve istihbarat mimarisi, 20. yüzyıl boyunca büyük ölçüde devlet merkezli bir yapı etrafında şekillendi. CIA, MI6, KGB/FSB gibi kurumlar yalnızca bilgi toplamakla kalmadı; aynı zamanda jeopolitik dengelerin belirlenmesinde temel rol oynadı. Ancak 21. yüzyılın ikinci çeyreğine yaklaşırken bu yapı belirgin biçimde dönüşüyor. Artık sahnede sadece devletler yok. Onların yanında ve bazen önünde "*sessiz operatörler*" olarak tanımlanabilecek özel istihbarat aktörleri yer alıyor. İsrail Black Cube[1], İngiltere Hakluyt[2], ABD K2 Integrity[3], Mintz Grup[4] gibi organizasyonlar bu dönüşümün en görünür örneklerinden biri haline geldi. Özel istihbarat, risk analizi, stratejik araştırma yapan şirketler, kendilerini daha nötr ifadelerle, risk danışmanlığı, jeopolitik analiz, finansal suçlar ve soruşturmalar, saha araştırmaları, siber istihbarat teknolojisi sağlama, OSINT analizleri yapan firmalar olarak alanda konumlandırmışlardır. Bu çalışma bu kurumları analiz ederken, Türkiye için uygulanabilirliğini değerlendirmektedir.

İstihbarat Alanında Yeni Güvenlik mimarisi

Günümüzde istihbarat mimarisinde dikkat çeken nokta, devlet tekelinden çıkarak daha parçalı ve hibrit bir yapıya evrilmekte olmasıdır. Black Cube benzeri özel istihbarat aktörleri, bu dönüşümün önemli bileşenlerinden biri olarak öne çıkar. Devlet dışı olmalarına rağmen bu şirketleri kuran kadronun emekli eski asker, istihbarat personelinden oluşması, yüksek operasyonel kabiliyetlerine, esnekliklere ve insan odaklı istihbarat (HUMINT) yetenekleri sayesinde özellikle kurumsal rekabet, uluslararası hukuk süreçleri ve politik etki alanlarında etkin rol oynamalarını sağlamaktadır. Bu yapılar, resmî kurumların doğrudan yer alamayacağı gri alanlarda hareket edebilme avantajına sahiptir. Ancak bu model, modern istihbaratın tümünü açıklamak için yeterli değildir; çünkü günümüz dünyasında istihbarat artık yalnızca insan temasına dayalı operasyonlardan ibaret değildir.

Asıl dönüşüm, teknoloji temelli istihbaratın (*Tech Intelligence*) yükselişiyle gerçekleşmektedir. Açık kaynak istihbaratındaki (OSINT) patlama, sosyal medya, uydu görüntüleri ve dijital izler üzerinden sürekli veri üretimi anlamına gelirken, yapay zekâ bu veriyi anlamlandıran temel araç haline gelmiştir. Milyarlarca veri noktasının analiz edilmesiyle ilişkiler çözümlenmekte, ağlar ortaya çıkarılmakta ve davranışlar öngörülebilmektedir. Bu gelişme, klasik ajan profilinin yanına veri bilimciler, analistler ve mühendislerden oluşan yeni bir istihbarat neslini eklemiştir. Böylece istihbarat, sahadan merkeze akan bir süreç olmaktan çıkarak veri merkezli bir analiz faaliyetine dönüşmektedir.

Bu iki alanın kesişiminde ise hibrit bir model ortaya çıkmaktadır. Geleceğin güvenlik mimarisi; insan kaynaklı istihbarat, siber yetenekler ve yapay zekâ destekli veri analizinin birleşimiyle şekillenecektir. Kısaca Humint+ Tec+ Cyber bu yeni mimarinin temel taşlarıdır. Devlet ajansları sinyal istihbaratı ve fiziksel operasyon kapasitesiyle güçlü kalmaya devam ederken,

---

[1] Bkz Black Cube Şirketi https://www.blackcube.com
[2] Bkz Hakluyt https://hakluytandco.com
[3] Bkz. K2 Integrity https://www.k2integrity.com
[4] Bkz. Mintz Grup https://www.mintzgroup.com

black cube gibi özel sektör istihbarat şirketleri esneklik ve hız avantajı sunmakta, teknoloji şirketleri ise veri ve analiz gücüyle öne çıkmaktadır. Bu durum, istihbarat alanında doğrudan bir rekabetten ziyade asimetrik bir iş bölümü yaratmaktadır. Artık güç, tek bir aktörde değil; farklı yeteneklerin entegrasyonunda ortaya çıkmaktadır. Yeni Güvenlik mimarisi aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

Şekil 1 İstihbarat Alanında Yeni Güvenlik Mimarisi

Ancak bu yeni mimari, beraberinde önemli riskler de getirmektedir. Hukuki sınırların belirsizleşmesi, inkâr edilebilir operasyonların artması ve özel aktörlerin güç kazanması, gri alanları genişletmektedir. Veri manipülasyonu, algı operasyonları ve deepfake teknolojileri ise gerçeğin kendisini tartışmalı hale getirebilir. Bu nedenle modern istihbarat yalnızca bilgi toplamak değil, aynı zamanda *bilgi ve algı üzerinde etki kurmak* anlamına gelmektedir.

Yeni mimarinin en dikkat çekici özelliklerinden biri, *gri alanların* büyümesidir. Hukuki sınırlar giderek daha belirsiz hale gelirken, "*inkâr edilebilir operasyonlar*" daha yaygın bir araç haline geliyor. Bu noktada Black Cube benzeri yapılar kritik bir rol oynuyor. Resmî olarak devletlere bağlı olmamaları, ancak etkili operasyonlar yürütebilmeleri, onları bu gri alanın ideal aktörleri haline getiriyor. Bu durum, istihbarat faaliyetlerinin görünürlükten uzaklaşarak daha örtük ve parçalı bir yapıya büründüğünü gösteriyor.

Artık istihbarat yalnızca bilgi toplamakla sınırlı değil; aynı zamanda bilgiyi şekillendirmek, yönlendirmek ve hatta yeniden üretmek anlamına geliyor. Bu da bireysel mahremiyetten toplumsal güvene kadar birçok alanda ciddi kırılmalar yaratma potansiyeli taşıyor. Yeni düzende güç, en çok bilgiye sahip olanda değil; *bilgiyi en iyi birleştiren, yorumlayan ve kullanan aktörde* olacak gibi görünmektedir. Sonuç olarak, geleceğin güvenlik mimarisi daha esnek ve güçlü olmakla birlikte, aynı ölçüde karmaşık ve denetimi zor bir yapı üretmektedir.

Sessiz Operatörler Modeli: Özel İstihbarat Şirketleri: Yapı -Aktör -Faaliyet Alanları

Sessiz operatörler, modern güvenlik mimarisinde devlet ile özel sektör arasında konumlanan, görünmeden etki üreten aktörleri tanımlayan bir modeldir. Bu model, Black Cube benzeri yapıları anlamak için analitik bir çerçeve sunar. Başka bir deyişle, sessiz operatörler, devlet dışı ancak devlet benzeri yeteneklere sahip, görünmeden hareket eden ve bilgi üzerinden etki üreten çok disiplinli istihbarat aktörleridir.

Bu modeli tanımlayan beş ana unsur; görünmezlik, inkâr edilebilirlik, esneklik ve hız, çok disiplinli yapı, bilgi ve etki odaklılık sayılabilir. *Görünmezlik* derken medyada yer almaz, kamuya açık raporları yoktur ve mümkün olduğunca iz bırakmadan işlerini yürütürler. Görünürlük artarsa hukuki sorumluluk, politik risk ve operasyonel engel artar. En başarılı operatörler genellikle en az bilinenlerdir. Modelin en stratejik unsurlarından biri *inkâr edilebilir* operasyonlar yapabilmesidir. Doğrudan bir kuruma bağlanmaz, bağlantıları bilinçli olarak zayıf tutulur. Çünkü inkâr edilebilir olmak devletler için politik koruma, müşteriler için risk azaltma ve operatörler için hareket alanını genişletme anlamına gelir. *Esneklik ve hız* ise klasik bürokratik yapılara nazaran çok daha hızlı karar alır, proje bazlı çalışır, gerektiğinde anında yön değiştirebilir. Bu özellik kriz anlarında, rekabet ortamında, hızlı bilgi gerektiren durumlarda kritik avantaj sağlar. Devlet güçlü ancak yavaş hareket ederken, sessiz operatörler daha sınırlı ama çok hızlı operasyonlar yürütebilir. *Çok disiplinli yapı* kısmında bu model tek uzmanlığa dayanmaz, içinde genelde HUMINT alanından gelen eski saha istihbaratçıları, veri analistleri (yapay zekâ /OSINT), siber güvenlik uzmanları, hukukçular, finans uzmanları organizasyon içerisinde yer alır. Çok farklı alanları değerlendirebilecek bir analiz kadrosu alınacak işleri de genişletmeye imkân sağlar. Bu modelde bireyler klasik ajan kimliğinden çok "*disiplinli bir operatör*" haline gelirler. Son olarak *bilgi ve etki odaklılık* ise elde edilen bilgiyle etki yaratmak, karar vericiyi etkilemek, süreci yönlendirmek, avantaj sağlamak önemlidir. Aşağıdaki şekilde sessiz operatörler modelinin ana unsurları görülebilmektedir.

Şekil 2 Sessiz Operatörler Modeli

Sessiz operatörlerin organizasyon yapısı, hiyerarşik ama esnek, proje bazlı çalışan, küçük ama etkili ekiplerden oluşan bir yapıya sahiptir. Düşük görünürlük, hücresel yapı, (herkes her şeyi bilmez), müşteri odaklı organizasyon hem hız hem gizlilik sağlar. Faaliyet alanları, stratejik istihbarat bağlamında kişi ve kurumlar hakkında derin analiz, ilişki ağlarının ortaya çıkarılması; dolandırıcılık, yolsuzluklar gibi kişisel soruşturmalar; uluslararası davalarda, tahkim süreçleri ve tanık /delil araştırması gibi hukuki süreç desteği; rakip analizleri, Pazar haritalama gibi rekabet ve ticari istihbarat; gizlenmiş finansal yapıların ortaya çıkarılması gibi varlık takibi; algı ve etki alanı (itibar yönetimi) faaliyetleri sayılabilir. Sessiz operatörlerin kullandığı yöntemler; açık kaynak veri analizi (OSINT), insan temelli istihbarat (HUMINT), saha araştırması, dijital iz takibi, örtülü temas (gerektiğinde kimlik gizleme) gibi güç kullanmadan bilgi ve erişim üzerinden çalışmaktadır. Müşterileri arasında, çok uluslu şirketler, yatırım fonları, yüksek profil/nüfuza sahip bireyler, hukuk firmaları, bazı durumlar da devletle ilişkili yapılar gibi çok çeşitli olabilmekte, ülke sınırlarını aşan küresel bir network oluşturabilmektedirler.

Özel istihbarat yapılarının yükselişi, beraberinde ciddi riskler de getirmektedir. En temel sorun, bu yapıların sahip oldukları operasyonel kapasite ile tabi oldukları denetim mekanizmaları arasındaki dengesizliktir. Bu şirketlerin riskli yanları, gri alanlar yaratabilmeleri, hesap verme konusunda kapalı sözleşmelerle çalıştıkları için denetimleri sınırlı olabilir, farklı ülkelerin farklı yasalarını kullanarak iş yapabilme, özel çıkarların güvenlik gücüne dönüşmesi (müşteri → şirket → güç zinciri oluşur), devlet dışı güç yoğunlaşması mini istihbarat merkezleri ile oluşabilir, siyasete dolaylı etki riski (bilgi akışını etkileme, algı oluşturma, belirli aktörleri güçlendirme/zayıflatma), algı ve bilgi manipülasyonu (deepfake, veri sızıntıları, seçilmiş bilgi yayma gibi gerçeğin kendisini tartışmalı hale getirmek), müşteriler artar, şirket sahiplerinin güç sarhoşluğuna artan müşteri ve etki alanı genişlemesi ile kapılabilmesi örnek verilebilir. Ekonomik ve bireysel çıkarların istihbarat gücüyle birleşmesi, hukuki süreçlerden rekabete kadar birçok alanda eşitsizlik yaratma potansiyeli taşır. Bununla birlikte, bilgi ve algı üzerindeki etkileri, siyasi süreçlere dolaylı müdahale riskini de beraberinde getirir. Ancak bu etkinin sınırları çoğu zaman abartıldığı gibi doğrudan kontrol değil, daha çok yönlendirme ve etki üretme düzeyindedir.

Sessiz Operatörlere Örnekler

Dünyada bu şirketlere, İsrail merkezli olanlar, ABD ve İngiltere merkezli olanlar ile Avrupa ve diğerleri üzerinden örnekler verilebilir. En bilinen, istihbarat kurumlarına model bazında yakın olan İsrail asıllı *Black Cube* şirketidir. Daha operasyonel, örtülü temas ve saha çalışması çok güçlü, gri alanlara yakın çalışan bir şirkettir. 2010'lu yılların başında kurulan bu yapı, büyük ölçüde eski istihbarat ve asker mensuplarından oluşan kadrosuyla dikkat çeker. Devlet disiplinini özel sektör esnekliğiyle birleştiren bu model, istihbaratı kurumsal bir hizmete dönüştürür. Hedef kişiler hakkında derinlemesine araştırmalar yapmak, ilişkileri analiz etmek, kritik temaslar kurmak ve stratejik bilgi üretmek yönüyle stratejik istihbarat ve araştırma operasyonları yürütür. Diğer şirketler ise daha kurumsal ve hukuki sınırlar içinde, veri, analiz ve danışman odaklı, daha az gizli operasyon daha çok risk yönetimi yaparlar.

İsrail merkezliler Black Cube**,** Psy-Group (kapandı) sosyal medya ve algı operasyonları, NSO Group teknik olarak siber istihbarat/izleme teknolojisi yapmaktadır. İsrail istihbaratında ana hedefe odaklanan ülkeler yani dış istihbarat birimi MOSSAD elemanlarına, binalarına yoğunlaşırken, sahada birden fazla bilgi toplayan kimliksizlerin olması, start up şirketleri arasında gizlenerek teknolojik yönden veri toplamak, bu şirketler aracılığıyla ülkelerin üst

kademeleriyle yakın ilişkiler kurmak yolu ile (kişilerin korunması, itibar arttırma gibi can borcu, para ile hizmet alma gibi) İsrail lehine dış politikasına uygun politikaları hayata geçirebildiği varsayılabilir. Stratejik istihbarat kapsamında küresel hedefler yani dünyayı İsrail yanlı bir zihniyetle yönetebilme; bölgesel hedefler düşmanları yok etme ve ulusal hedefler ülkenin etnik yapısının güvenliğini sağlayabilme mümkün olabilmektedir. Emekli eski asker ve istihbarat mensuplarının bu şirketleri kurması, küresel ilişki ağları ilerde İsrail siyasetinde etkin roller almalarını da kolaylaştırabilmektedir.

ABD ve İngiliz merkezliler Eski FBI/CIA ve finansal suç uzmanlarının kurduğu K2 Integrity şirketi yolsuzluk, dolandırıcılık, uluslararası soruşturmalar kapsamında devletlerle ve büyük şirketlerle çalışır; Mintz Grup Çin, Afrika gibi zor pazarlarda saha araştırmaları yaparak şirketler ve yatırımcılar için kritik bilgi toplayan saha araştırması ve ağ çözümleme konusunda öne çıkar; küresel araştırma ve sahada yer alan küresel araştırma ve veri analizleri yapar; Nardello Şirketler Grubu eski savcı ve istihbaratçıların yer aldığı şirket araştırmaları yapan, finansal istihbarat alanında çalışır; Kroll kurumsal istihbarat ve varlık takibi ve Stratfor jeopolitik analiz üreten ABD firmalarıdır. İsrail Black Cube firmasına en yakın olan İngiliz kökenli Hakluyt Şirketleri eski MI6 kökenli istihbaratçılardan oluşan HUMINT istihbaratı ile bilgi toplayan şirkettir. Aşağıdaki tabloda yer alan istihbarat şirketleri ve Black Cube benzerlikleri görülebilmektedir.

Şekil 3 Küresel Özel İstihbarat Yapıları Karşılaştırması

Sonuç

Sessiz operatörler modeli, modern istihbarat ve güvenlik mimarisinde devlet dışı ancak devlet benzeri yeteneklere sahip aktörlerin artan rolünü ifade eder. Bu yapılar; görünmezlik, inkâr edilebilirlik, hız ve çok disiplinli çalışma gibi özellikleri sayesinde özellikle bilgiye erişim ve

etki üretme alanlarında öne çıkar. Klasik istihbarat kurumlarından farklı olarak daha esnek hareket edebilmeleri, onları kurumsal rekabetten hukuki süreçlere kadar geniş bir yelpazede etkili kılar. Günümüzde istihbaratın yalnızca bilgi toplama değil, aynı zamanda bilgi üzerinden stratejik avantaj üretme sürecine dönüşmesi, bu tür yapıların önemini daha da artırmaktadır.

Türkiye açısından bakıldığında, bu modelin belirli ölçülerde referans alınması mümkündür; ancak doğrudan kopyalanabilir bir yapıdan ziyade, mevcut devlet kapasitesiyle uyumlu bir şekilde entegre edilmesi gerekir. Türkiye'nin güçlü devlet geleneği ve kurumsal istihbarat yapısı göz önüne alındığında, sessiz operatörler yaklaşımı daha çok tamamlayıcı bir unsur olarak değerlendirilebilir. Özellikle özel sektör, hukuk, siber güvenlik ve veri analitiği alanlarında uzmanlaşmış aktörlerin sisteme dahil edilmesi, istihbarat ekosistemini genişletebilir. Bu da hem insan kaynağı çeşitliliği hem de operasyonel esneklik açısından önemli bir avantaj sağlayabilir.

Dış politika açısından ise bu model, Türkiye'ye daha esnek ve dolaylı etki kanalları açabilir. Resmî diplomasiye ek olarak gayriresmî temas ağlarının gelişmesi, kriz anlarında alternatif iletişim yolları oluşturabilir ve farklı coğrafyalarda daha hızlı bilgi akışı sağlayabilir. Ayrıca ekonomik, hukuki ve politik alanlarda yürütülen rekabetlerde stratejik avantaj elde edilmesine katkı sunabilir. Bununla birlikte, bu tür yapıların kullanımı güçlü bir hukuki çerçeve ve denetim mekanizması gerektirir; aksi halde gri alanların genişlemesi ve etik sorunlar ortaya çıkabilir. Dolayısıyla Türkiye için en uygun yaklaşım, bu modeli kontrollü ve dengeli bir şekilde, mevcut güvenlik mimarisini tamamlayacak biçimde değerlendirmek olacaktır.

Kaynaklar

Dahl, E. (2018). "Introduction for the Special Issue Intelligence in the Private Sector. The Intelligence Tradecraft for Corporate Security," *Journal of European and American Intelligence Studies* 1, 2: 7–8.

Daricili, A. B. (2019). "Role Of Private Companies In The Future's Intelligence Management; Analysis Of The Us Intelligence System Within This Scope", Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8 (4): 3958-3976.

Forrow, R. (2019)." The Black Cube Chronicles: Private Investigators", The New Yorker, October 7. https://www.newyorker.com/news/annals-of-espionage/the-black-cube-chronicles-the-private-investigators

Healy, E. (2025). "Inside Black Cube: How Notorious Intelligence firm rakes in client fees", Financial Times, https://www.ft.com/content/487f9b89-7e7c-4d3e-ab92-2e1b2a517b5c?syn-25a6b1a6=1

Hope, B. and McNish, J. (2019). "Black Cube : The Bumbling Spies of the Private Mossad", The Wall Street Journal, June 18. https://www.wsj.com/articles/black-cube-the-bumbling-spies-of-the-private-mossad-11560793198

Hulnick, S. A. (2001). "Dirty Tricks for Profit: Covert Action in Private Industry," *International Journal of Intelligence and Counterintelligence* 14, no. 4 : 529–44,

Tucker, K.& Robson-Morrow, M. (2025). “Intelligence outsourcing for non-traditional clients: the rise of private sector intelligence providers” *Intelligence and National Security,* 40(3), 412-431.

Matey, G. D. (2013). The Use of Intelligence in the Private Sector, *International Journal of Intelligence and Counterintelligence,* 26(2), 272-287.

Meier, B. (2021). *Spooked – The Trump Dossier, Black Cube and the Rise of Private Spies*, New York: HarperCollins.

Morrow, R. A. M. (2022). “Private Sector Intelligence: On the Long Path of Professionalization,” *Intelligence and National Security* 37, 3 : 402–20,